

Mythologia, Venise, 1567 - V, 16 : De Adoni

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[58\] : De Adoni](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre V

[Mythologia, Francfort, 1581 - V, 16 : De Adoni](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre V

[Mythologie, Paris, 1627 - V, 17 : D'Adonis](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre V

[Mythologie, Lyon, 1612 - V, 16 : D'Adonis](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - V, 16 : De Adoni, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 03/02/2026 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/867>

Copier

Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

Exemplaire Munich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ),
Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination161r°-162r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses [Adonis](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Adonis Priapi pater Myrrha filius fuit & Thiantis, quæ cum in furiosum patris amorem incidisset, clam cum eo congressa hunc concepit; ac patre id postea sentiente Deos precata est, ut in aliam formam, quæ neq; inter mortuos esset, neq; inter vivos, mutaretur; quare in arborem sui nominis fuit conuersa, ut testatur Lycophron in his;

Ἐφ' ἧς δὲ παύρην
Μύρρον ἱερὸν αἶψ', τὴν παρ' ἑσέων
Ἄδωνος ἔστι καὶ δὴν πύδων κλάδων.

10

Myrrha cernit is

Tutam misellæ ciuitatem: nam dolor
Vt fama ramo est huic opertus arboris.

Ouid. lib. 10. Metamor. non ex Thiante, sed ex Cinyra patre, qui Rex fuit Cypriorum, Myrrham Adonim concepisce scribit, quod multis versibus complexus fuit. hunc Naiades nutriuere susceptum, ut est in his;

Reddit onus, vagitque puer: quem mollibus herbis
Naiades impositum lacrymis vnxere parentis.

Fuerunt autem duo Adones alter in Biblo ciuitate natus, alter in Cipro ut ait Isacius, cum tamen res amborum gestæ ad vnum Cyprium referantur. comigitur Myrrha in arborem mutaretur, filiumque eximie pulchritudinis peperisset, iam tum eius amore capta est Venus, qui cum adoleuisset monitus est à Venere ut feras immitiores caueret, eumque venando sequebatur, & precabatur Venus, ut ab armatis feris abstinere, ut in his ait Ouid. lib. x.

20

Per iuga, per syluas, dumosaque saxa vagatur,
Nuda genu, vestem ritu succincta Dianæ.
Hortaturque canes: tutæque animalia prædæ,
Aut pronas lepores, aut celsum in cornua taurum,
Aut agitat damas: à fortibus abstinet apris.
Raptosque lupos, armatosque vnguibus vrsos
Vitat; & armenti saturatos cæde leones.
Te quoque ut hos timeas, si quid prodesse monendo
Posset, Adoni monet: fortisque fugacibus esto
Inquit: in audaces non est audacia tutæ.

30

Veruntamen cum ille immemor mandatorum Veneris in aprum violentum postea erruisset, ab illo in femore percussus interiit, ut testatur Theocritus in Epithaphio Adonis;

ἄντα καλὴν Ἄδωνος ἐν ἄπρῳ, μὲν δὲ ἰδὲν
Λιναῖον ἰδὲν ἐν πυρὶ.

Dente semur niueo niueus iacet ictus Adonis
Montibus in summis.

40

Scriptum reliquit Sappho Adonim mortuum fuisse à Venere inter lactucas depositum. fama est præterea Venerem pactam esse cum Proserpina ut sex menses mortuus Adonis esset apud Proserpinam, sed ea lege ne illum Proserpina in thorum, aut in amplexum acciperet: alios sex menses esset apud Venerem. Fuere tamen qui dixerint non ipsum quidem Adonim in aprum irruisse, sed ab apro impetum factum fuisse in Adonim, & id Martis consilio contigisse. Nam cum Mars Venerem, Venus Adonim amaret & seque-

51 tur,

Mythologiæ

tur, ratus est Mars omnes Veneris amores posse in se conuerti, si Adonim de medio sustulisset; atque illi apro immisso cum Venus opem ferre properaret pede à spina rosæ vulnerato perpureum colorem rosæ, cum prius esset candida, datum fuisse fabulantur. fuerunt Adonidi sacra instituta, quæ Adonia dicta sunt, quæ Athenis celebrabantur, de quibus meminit Aristophanes in Pace. In his sacrificiis Autumni fructus cuiusvis generis adhibebantur, quæ ἁρπίδων dicuntur à Græcis. consueuerunt præterea & hordecum & triticum ferere in locis suburbanis, atq; ea loca in quibus hæc sata fuissent, multæque essent fructiferæ arbores, hortos Adonios appellare; quia locis huiusmodi Adonis delectaretur. atq; de iis fructibus, qui offerebantur Adonidi, ita meminit Theocritus in Adonia celebrantibus;

παρ μὲν δὲ ἁρπύων, ἔτα δ' ὅτε ἁρπὰ φέρει.

Nec sibi defuit, ait, quod rami tempore mittant
Autumni.

Agebatur Alexandriæ præsertim Adonidis celebritas, cuius imago cum magna pompa ferebatur; qui colebatur etiam in illa vrbe Macedoniæ, quam Dium vocabant, quo cum Hercules venisset, multosque vidisset exeuntes è facello interrogauit quædam de præsentibus, eò & ipse ingressurus, cuius esset Deorum illud sacrum. Cum is Adonidis dixisset, nihil est inquit religiosum. Quid ageretur apud Assyrios in Adoniis declarauit Lucianus ita in Dea Syria; λέγουσι γὰρ ἐν τῇ Ἑρτὶ τὸ δὲ ἄδωνι, ὡς τὸ τοῦ τοῦ, ἵνα κατὰ τὸ πρῶτον γινώσκῃ καὶ μὴ μὲν τοῦ ἁδωνι, τὸ πρῶτον τὸ ἁδωνι τοῦ, καὶ ἁδωνι, καὶ τὰ ἁδωνι ἀντιλαμβάνεται, καὶ ἁδωνι μὴ ἁδωνι ἀπὸ τοῦ ἁδωνι. ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ ἁδωνι τὸ ἁδωνι, καὶ ἀπὸ τοῦ ἁδωνι τὸ ἁδωνι, καὶ ἀπὸ τοῦ ἁδωνι τὸ ἁδωνι. καὶ δὲ, τὸ ἁδωνι ἁδωνι, ὡς πρῶτον μὴ ἁδωνι, καὶ δὲ τὸ ἁδωνι πρῶτον. Dicunt enim in sua regione contigisse, vt Adonis ab apro ictus fuerit; atque ad eius rei memoriam singuli quotannis se plectunt, & lamentantur, & diem celebrant, & magnus luctus in illa regione per id tempus exoritur. vbi vero se percusserint, & luxerint, primum Adonidi inferias persoluunt tanquam vita defuncto; deinde altero die ipsum viuere inquirunt, & in cælum mittunt. Fuit celeberrimum omnium sanum illud Adonidis in Cypro, in quo præclarum & multi nominis Harmoniæ monile fuit, quod tamen Eriphytes vocatum est, quia illo accepto hæc virum suum per prodicionem perdiderit, vt ait Paul. in Beroicis. Est Adonis præterea nomen fluminis, qui per Libanum defertur, dicebaturque cruentus fluere quo tempore Adonia agebantur. atq; tot de Adonide memoriæ prodita sunt ab antiquis. Fabulati sunt matrem Adonidis in arborem ob pudorem conuerti optasse, quia quod concubisset cum patre hominum conspectum deuotare cuperet, quod ad muliebrem cupiditatem pertinet. nam hominum fabulas magis ad mores, Deorum ad phylas rationes spectare diximus. hoc autem quæ sit flagitiorum & libidinum conscientia declarat, quantopereque vel metu vel pudore anteaكتورum scelerum scelerati, conscientiaque exagitantur; & qualia sint mortalium vota, cum quid parum honestum à Diis impetrare contendimus. nam qui votorum compotes facti fuerunt aliquando, tum demum intelligunt quam absurda, vel turpia, vel damnosa, vel iniqua & impia cupierint; quæ antequam sequerentur se infelices, & miseros exclamabant. Fuerunt qui hæcenus dicta de matre Adonis ad historiam flectant, & ad matrem cuiusdam Adonidis, cum tamen Adonim tritici semen esse sentiant, vt tellatur Theocriti

Theocriti enarrator, λέγουσι δὲ περὶ τοῦ Ἀδωνιδος, ὅτι καὶ ἀνέθανε, ἔξ μηνος ἐνέμενε
ἐν ταύτῃ ἀνέθανε τοῦ ἀρπυγίου ποταμοῦ καὶ ἐν ταύτῃ ἀνέθανε τοῦ ποταμοῦ ἐν τῇ τοῦ Ἀδωνιδος
μορῇ, ταύτης ἵσταντο δὲ τὸν ἄνθρωπον, ὅταν ἔσται ἀνέθανε ἔξ μηνος δὲ τῇ τῇ ποταμῷ
τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἔξ μηνος ἔχον αὐτοῦ δὲ ἀρπυγίου, ποταμῷ, ὃ ἔσται ποταμῷ αὐτοῦ, καὶ ἔσται
ἀνέθανε αὐτοῦ δὲ ἀρπυγίου. Aiumt enim de Adonide quod mortuus sex men-
ses moratus est in complexu Veneris, quot etiam apud Proserpinam. Hoc
re ipsa ita se habet; quod Adonis frumentum est satum, quod sex menses
degit sub terra; sex menses illum habet Venus, aeris temperies scilicet, ex
quo illum messorum colligere ceperunt. Sensit tamen Orpheus in hymno
in Adonem illum esse solem, cum illum rebus omnibus præbere nutrimen-
tum, & esse germinandi autorem dixerit, in his;

Εὐφροῖα, πλεῖστα, εἰς τὴν αἰῶνα ἀνάστα.

ἀκούει, καὶ ἀκούει, πῦ πάσι λαλεῖ αὐτὸ αὐτοῦ.

Σβᾶτε μου, λάμψαντε καλῶς ἐν κυκλάσῃ ὥραν.

Qui cunctis alimenta refert, prudentia cuius

Plurima; qui vario lxtaris nomine Adoni.

Germinum & idem autor, pariter puer atque puella :

Extinctæ, atque iterum splendens labentibus horis.

Finxerunt antiqui, qui Adonim solem esse putarunt, illum ab apro hirsuta & aspera fera istum, quia aspera sit & hirsuta hyems, per quam solis vires paulatim deficiunt. ea res est omnino Veneri inimica, quoniam per aeris temperiem viget Venus, cum frigus, ut inimicum, naturæ opus non ingrediat. cum sol igitur in signis sex Australibus extiterit per signiferum incens, breuioresque sunt dies ac longiores noctes, tum dicitur Adonis apud inferos morari: cum vero signa borealia longiores dies fecerint, tunc est apud Venerem, per quem omnis venustas, omnisque nitor arvis restituitur. ea de causa illum ait Orpheus modo esse apud superos, modo apud inferos;

Ὁς παρὰ μὲν αἵματι καὶ τέρψασθε ἰσχυρῶς.

Ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι ἵνα μὴ ἀποφύγῃς.

Qui modo sub terra habitas, & tartara nigra.

Frugiferumque refert in cœlum corpus & idem.

Ita enim sub his fabularum figmentis vniuersas prope res naturæ antiqui declararunt, non minus quam Platonicæ aut Peripateticæ: nam si contentiones ex Aristotelis libris eximantur, per breues erunt sententiæ, quæ nunc magnis voluminibus continentur, ac nunc de Sole dicamus.

De Sole.

Cap. XVII.

Solem, quem generationis, & omnium prope bonorum autorem Deo ita iubente habemus, nonnulli ita fabulis implicarunt, ut vix tandem se explicare aliquando possit. Hunc genitum esse plerique crediderunt; neque tamen è quibus parentibus inter se consentiunt, at enim de vna re eodem modo vna est necessaria oratio, neque contrariè de eadem re simul verè esse vnquam possunt. nemo sanè nasci potest è pluribus parentibus, ut neque ex eodem diuersis temporibus. Hesiodus igitur in Theogonia Thiam Solis, & Luce & Auroræ matrem, patrem Hyperionem fuisse in his scribit;

Οὐκ ἔστιν ἡλίου ἰσχύος, ἀσμενῶς τε σιλόων.

ἡ δὲ παλαιὰ ἐκκλησία, ἡ παλαιὰ ἐκκλησία, ἡ παλαιὰ ἐκκλησία,